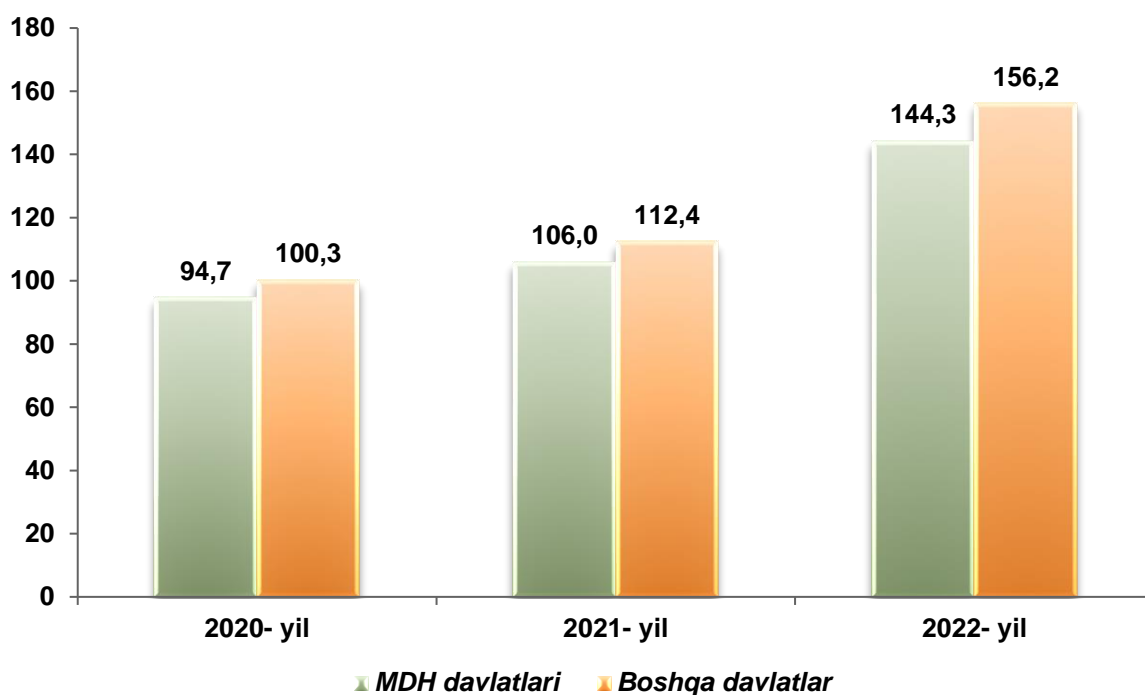

NAMANGAN VILOYATINING TASHQI SAVDO AYLANMASI
(2022- yil yanvar-mart oylari uchun dastlabki ma`lumot)

Viloyatning tashqi iqtisodiy faoliyati, xususan tashqi savdo sohasida amalga oshirilayotgan islohotlarning pirovard natijasi aholining turmush darajasiga bevosita o'z ta'sirini o'tkazadi.

2022- yil yanvar-mart oylari yakuni bilan viloyatning tashqi savdo aylanmasi (matnda TSA) 300,5 mln.AQSh dollarini tashkil etib, 2021-yilning mos davriga nisbatan 137,1 % ni tashkil etdi.

TASHQI SAVDO AYLANMASI VA BALANSI
(yanvar-mart, mln.AQSh dollari)

Ma'lumot uchun: Namangan viloyati tovarlar tashqi savdosi statistika ko'rsatkichlarini shakllantirishda, Tashqi iqtisodiy faoliyat Tovar nomenklaturasi (keying o'rinlarda TIF TN) bilan birgalikda, Birlashgan Millatlar Tashkilotining Xalqaro standartlashgan savdo tasniflagichi (keyingi o'rinlarda – XSST) ishlatiladi. Bu o'z navbatida tahliliy maqsadlarda eksport va import qilinadigan tovarlarni 10 ta katta qismga guruhlash uchun imkon beradi. Tovarlarini XSST bo'yicha kodlashtirish, TIF TN va XSST o'rtasida o'tish kalitlari yordamida amalga oshiriladi.

TSA da eksport hajmi 127,8 mln.AQSh dollariga (42,3 % ga ko'paydi) va import hajmi 172,7 mln.AQSh dollariga (33,5 % ga ko'paydi) yetdi. Hisobot davrida – 44,9 mln. AQSh dollari qiymatida passiv tashqi savdo balansi qayd etildi.

**NAMANGAN VILOYAT
BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI ENG YUQORI ULUSHGA EGA BO'LGAN DAVLATLAR
(2022- yil yanvar-mart, mln.AQSh dollari, ulushi, % da)**

Top-10 davlatlar	TSA	Eksport	Import	Ulushi, % da
Xitoy Xalq Respublikasi	88,2	15,7	72,5	29,3
Rossiya Federatsiyasi	83,4	58,1	25,3	27,8
Turkiya	27,6	15,6	12,0	9,2
Qozog'iston	22,3	5,7	16,5	7,4
Qirg'iziston	19,2	16,4	2,9	6,4
Turkmaniston	6,7	2,0	4,8	2,2
Germaniya	5,9	1,4	4,5	2,0
Litva	5,4	0,1	5,3	1,8
Ukraina	5,1	2,0	3,1	1,7
Koreya Respublikasi	4,6	0,5	4,1	1,5

So'nggi yillarda hukumatimiz tomonidan sanoat tuzilmasini diversifikatsiya qilishda, eksportni qo'llab-quvvatlash, import o'rnini bosuvchi tovar va mahsulotlarni ishlab chiqarishni yanada oshirilishi natijasida, eksport tarkibida sezilarli o'zgarishga erishildi.

Namangan viloyati, jahonning 63 dan ortiq mamlakatlari bilan savdo aloqalarini amalga oshirib kelmoqda. TSA ning nisbatan salmoqli hissasi Xitoy Xalq Respublikasida (29,3 %), Rossiya Federatsiyasida (27,8 %), Turkiyada (9,2 %), Qozog'istonda (7,4 %), Qirg'iz Respublikasida (6,4 %), Turkmaniston (2,2 %) va Germaniyada (2,0 %) qayd etilgan.

Shuningdek, qo'shni davlatlar bilan o'zaro aloqalarni mustahkamlash, mamlakatlarni ijtimoiy-iqtisodiy, savdo-sanoat hamda madaniy sohalardagi aloqalarini rivojlantirish borasida katta ishlar amalga oshirilayotganini ko'rish mumkin.

Xususan, qo'shni davlatlar Qozog'iston va Qirg'iz Respublikalari bilan TSA da so'nggi yillarda katta o'zgarishlar kuzatilyapti. Misol uchun, so'nggi uch yilda TSA Qirg'iziston va Qozg'iston bilan tashqi savdo aylanmasi oshgani kuzatilmoqda.

Boshqa davlatlar (qo'shni davlatlardan tashqari) bilan esa, TSA da eng yuqori ulush Rossiya, Xitoy, Germaniya, Turkiya va Hindiston davlatlari hissasiga to'g'ri kelgan.

Tashqi iqtisodiy faoliyat bo'yicha 20 ta yirik hamkor-davlatlar orasidan ikta davlatda faol tashqi savdo balansi kuzatilgan, xususan, Xitoy Xalq Respublikasi (88,2 mln.AQSh.dollari), Rossiya Federatsiyasi (83,4 mln.AQSh.dollari), shular jumlasidandir. Qolgan 18 ta davlatlar bilan passiv tashqi savdo balansi saqlanib qolmoqda.

**NAMANGAN VILOYATINING YIRIK HAMKOR DAVLATLAR BILAN
TASHQI SAVDO AYLANMASI DINAMIKASI (yanvar-mart, ming.AQSh.dollari)**

Davlatlar	2020- y.	2021- y.	2022- y.
Xitoy Xalq Respublikasi	42960,5	65386,7	88191,6
Eksport	9024,6	15872,3	15659,1
Import	33935,9	49514,4	72532,5
Saldo	-24911,3	-33642,1	-56873,4
Rossiya Federatsiyasi	51723,2	59750,8	83418,5
Eksport	32302,6	40232,2	58125,5
Import	19420,5	19518,5	25293,0
Saldo	12882,1	20713,7	32832,5
Turkiya	9311,1	14751,4	27592,9
Eksport	3463,8	4881,1	15551,3
Import	5847,2	9870,3	12041,6
Saldo	-2383,4	-4989,3	3509,7
Qozog'iston	14287,7	24667,8	22261,1
Eksport	6219,7	4178,7	5723,0

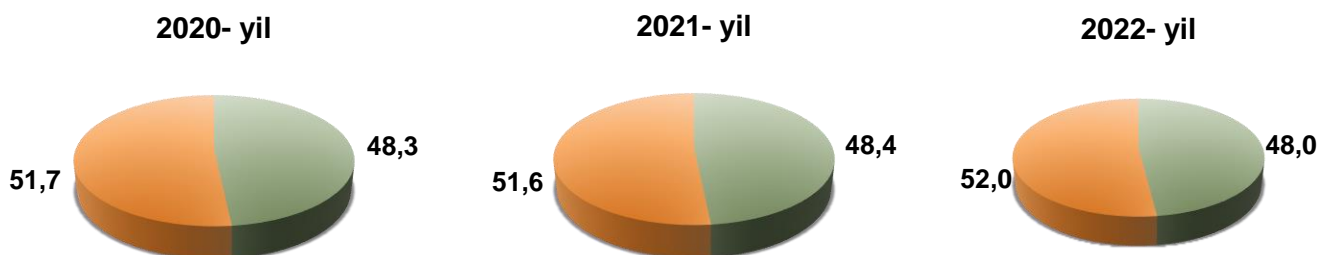
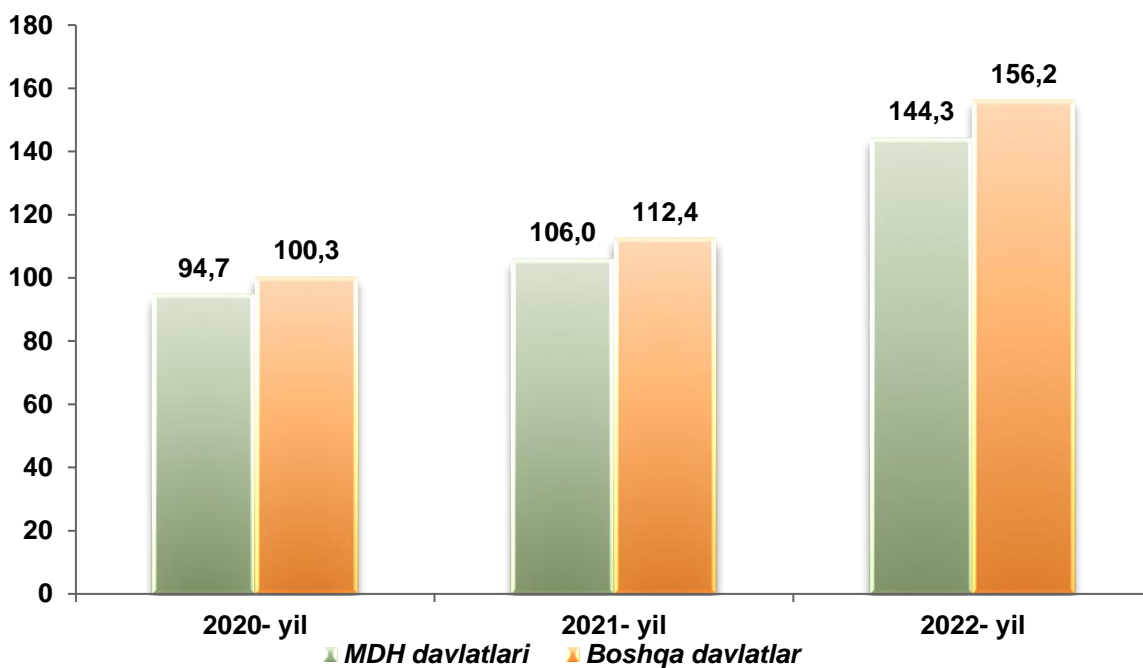
Import	8068,0	20489,1	16538,1
Saldo	-1848,3	-16310,4	-10815,1
Qirg'iziston Respublikasi	21302,5	12630,7	19240,7
Eksport	19668,1	11424,3	16382,9
Import	1634,4	1206,4	2857,8
Saldo	18033,7	10217,9	13525,1
Turkmaniston	1894,8	1776,0	6714,6
Eksport	1175,6	658,7	1962,4
Import	719,2	1117,3	4752,2
Saldo	456,4	-458,6	-2789,8
Germaniya	5814,6	2516,1	5891,9
Eksport	1084,8	168,5	1426,4
Import	4729,8	2347,6	4465,6
Saldo	-3645,0	-2179,1	-3039,2
Litva	1016,7	248,8	5429,4
Eksport	19,8	104,2	86,7
Import	996,9	144,6	5342,7
Saldo	-977,0	-40,4	-5255,9
Ukraina	2527,9	3837,9	5054,4
Eksport	2054,7	2102,3	1952,4
Import	473,2	1735,6	3102,0
Saldo	1581,5	366,7	-1149,7
Koreya Respublikasi	5070,7	1954,5	4610,9
Eksport	28,4	22,9	525,8
Import	5042,3	1931,7	4085,1
Saldo	-5013,8	-1908,8	-3559,2
Polsha	1775,7	3568,2	3853,9
Eksport	1513,7	2227,7	2057,6
Import	261,9	1340,5	1796,2
Saldo	1251,8	887,2	261,4
Belarus	772,5	1808,5	3244,9

Eksport	629,9	510,4	530,5
Import	142,6	1298,0	2714,4
Saldo	487,2	-787,6	-2183,9
Hindiston	1889,7	6893,1	3173,1
Eksport	216,8	551,1	265,1
Import	1673,0	6342,0	2908,0
Saldo	-1456,2	-5790,9	-2642,9
Tojikiston	1046,4	793,3	2773,6
Eksport	923,3	550,5	968,0
Import	123,1	242,8	1805,7
Saldo	800,3	307,7	-837,7
Eron Islom Respublikasi	1050,9	640,7	1889,0
Eksport	214,6	-	581,5
Import	836,3	640,7	1307,5
Saldo	-621,7	-640,7	-726,1
Fransiya	387,7	2412,1	1774,2
Eksport	-	-	-
Import	387,7	2412,1	1774,2
Saldo	-387,7	-2412,1	-1774,2
Malayziya	1984,9	1329,4	1347,5
Eksport	-	-	-
Import	1984,9	1329,4	1347,5
Saldo	-1984,9	-1329,4	-1347,5
Latviya	403,5	521,6	1155,1
Eksport	1,8	18,5	135,4
Import	401,6	503,0	1019,7
Saldo	-399,8	-484,5	-884,2
Italiya	836,4	1521,5	1018,7
Eksport	389,3	484,2	408,6
Import	447,1	1037,3	610,2
Saldo	-57,8	-553,0	-201,6

Shvetsariya	9249,5	607,3	900,5
Eksport	-	-	-
Import	9249,5	607,3	900,5
Saldo	-9249,5	-607,3	-900,5

Viloyatda tashqi savdoni qo'llab-quvvatlash hamda MDH davlatlari bilan ushbu sohadagi hamkorlikni yanada mustahkamlash bo'yicha olib borilayotgan chora-tadbirlar natijasida, 2022- yil yanvar-mart oylarida, tashqi savdo aylanmasida MDH davlatlarining ulushi 48,0 % ni tashkil etib, tashqi savdo aylanmasidagi 2021- yilga nisbatan ulushi 36,1 % ga ko'paygan.

**NAMANGAN VILOYATINING TASHQI SAVDO AYLANMASIDA
MDH MAMLAKATLARI VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARNING HAJMLARI DINAMIKASI
(yanvar-mart % va ulushi)**

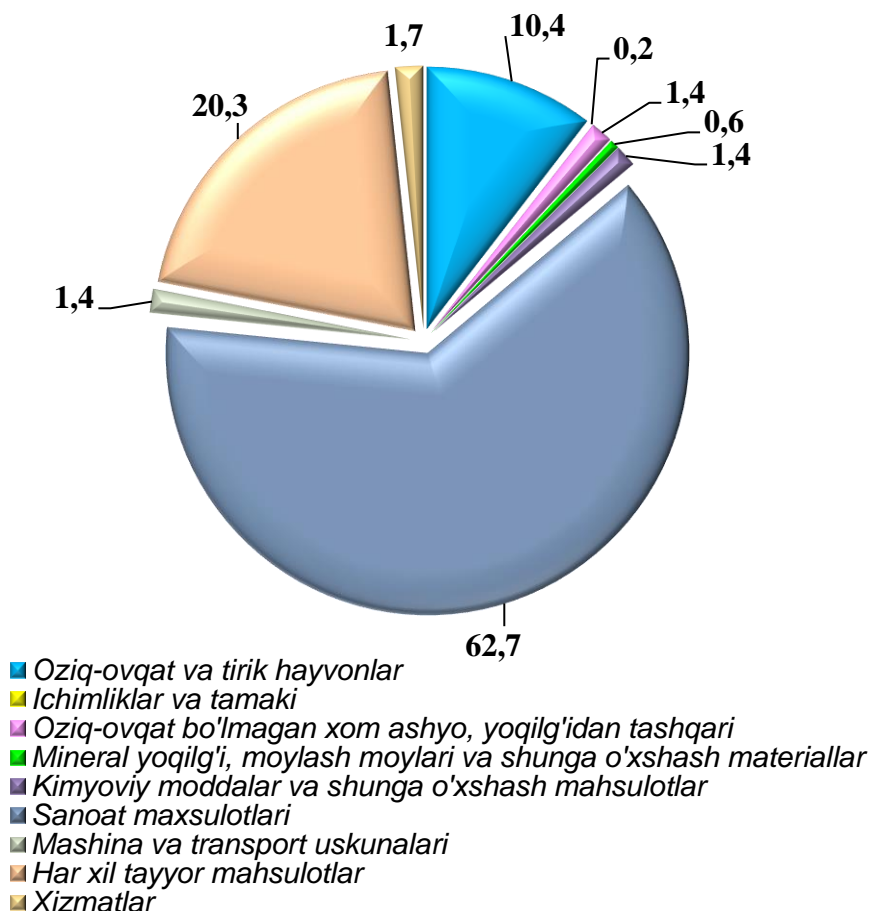
Boshqa xorijiy davlatlarning TSA si 2022- yil yanvar-mart oylarida 2021- yilning shu davriga nisbatan ko'paydi (38,9 % ga) va jami TSA dagi ulushi 52,0 % ni tashkil etdi.

NAMANGAN VILOYATINING EKSPORTI (2022- yil yanvar-mart)

Joriy yilning yanvar-mart oylarida viloyatning eksportyorlar soni 260 tani tashkil etib, ular tomonidan 127,8 mln.AQSh.dollari (qimmatbaho metallar eksportidan tashqari) qiymatidagi (2021- yilning mos davriga nisbatan 42,3 % ga ko'paydi tovar va xizmatlar eksport qilinishi ta'minlandi.

Eksport tarkibida tovarlar ulushi 98,3 % ni tashkil etib, ular Sanoat tovarlari (62,7 %), Xar-xil tayyor mahsulotlar (20,3 %) va Oziq ovqat mahsulotlari (10,4 %) hissasiga to'g'ri kelmoqda.

EKSPORT TARKIBI
(2022- yil yanvar-mart, ulushi, % da)

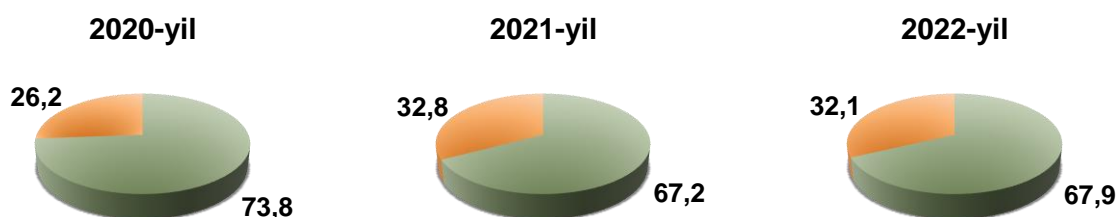
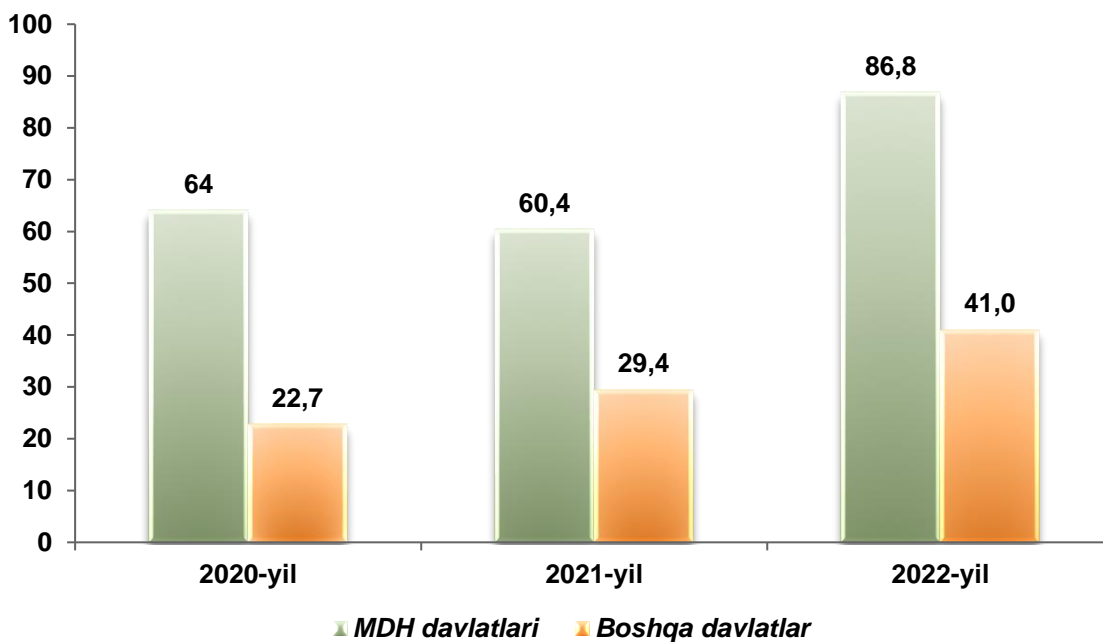
**MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARGA EKSPORT TARKIBI
(2022- yil yanvar-mart)**

XSST tarkibi	Mln.AQSh dollari			Umumiy hajmga nisbatan, % da		
	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar
Jami eksport	127,8	86,8	41,0	100,0	100,0	100,0
shu jumladan:						
Oziq-ovqat va tirik hayvonlar	13,3	5,8	7,6	10,4	6,6	18,4
Ichimliklar va tamaki	0,2	0,2	-	0,2	0,2	-
Oziq-ovqat bo'lmagan xom ashyo, yoqilg'idan tashqari	1,8	0,5	1,2	1,4	0,6	3,0
Mineral yoqilg'i, moylash moylari va shunga o'xshash materiallar	0,7	0,7	-	0,6	0,8	-
Kimyoviy moddalar va shunga o'xshash mahsulotlar	1,7	1,7	-	1,4	2,0	-
Ishlab chiqarilgan mahsulotlar	80,1	50,3	29,8	62,7	58,0	72,6
Mashina va transport uskunalari	1,8	1,8	-	1,4	2,1	-
Har xil tayyor mahsulotlar	25,9	24,2	1,7	20,3	27,9	4,1
Xizmatlar	2,2	1,4	0,7	1,7	1,6	1,8

MDH mamlakatlari va boshqa mamlakatlarga eksportning yo'nalishi bo'yicha farqlanishlar mavjudligi kuzatilmoqda. Xususan, MDH mamlakatlariga eksportning asosiy qismi oziq-ovqat mahsulotlariga to'g'ri kelmoqda, keyingi o'rinlarda eksport

hajmi bo'yicha asosan yengil sanoat tovarlari, qora va rangli metallar, mashina va asbob-uskunalar va kimyo mahsulotlariga to'g'ri kelmoqda.

**MDH VA BOSHQA DAVLATLARGA TOVAR
VA XIZMATLAR EKSPORTI HAJMLARI DINAMIKASI**
(yanvar-mart, % va ulushi,)

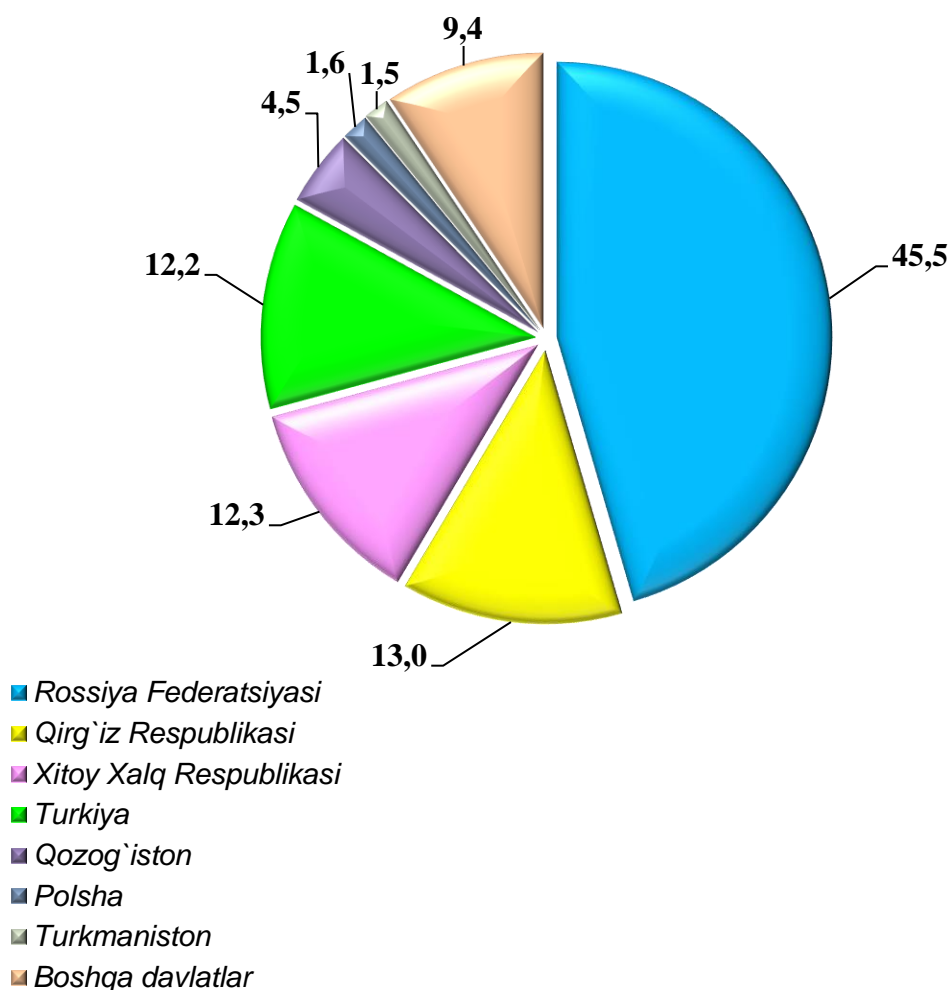
2022- yilning yanvar-mart oyi yakunida tovar va xizmatlar eksporti bo'yicha asosiy hamkor davlatlar tarkibida Rossiya Federatsiyasi (eksport umumiy hajmining 45,5 %), Qirg'iz Respublikasi (13,0 %), Xitoy Xalq Respublikasi (12,3 %), Turkiya (12,2 %), Qozog'iston (4,5 %), Polsha (1,6 %) va Turkmaniston (1,5 %) davlatlari

saqlanib qolmoqda, hamda ularning jami eksportdagi ulushi 90,5 foizni tashkil etmoqda.

Tovarlar va xizmatlar eksporti bo'yicha yettita asosiy hamkor davlatlardan Rossiya Federatsiyasi eksportdagi ulushi bo'yicha peshqadamlikni saqlab qolmoqda.

Hamkor mamlakatlarning tovarlar va xizmatlar eksporti bo'yicha geografiyasi 2021- yining mos davriga nisbatan 39 davlatdan 44 davlatga ko'paydi.

**NAMANGAN VILOYAT EKSPORTIDA ASOSIY HAMKOR DAVLATLARNING ULUSHI
(2022- yil yanvar-mart, % da)**

**TOVAR VA XIZMATLAR EKSPORTIDAGI YIGIRMATA
YIRIK HAMKOR DAVLATLAR
(yanvar-mart)**

Davlatlar	Ming.AQSH dollari		O'sish sur'ati, % da		O'rni	
	2021- y.	2022- y.	2021- y.	2022- y.	2021- y.	2022- y.
Rossiya Federatsiyasi	40232,2	58125,6	124,5	144,5	1	1
Qirg'iz Respublikasi	11454,4	16572,4	57,5	144,7	3	2
Xitoy Xalq Respublikasi	15872,3	15659,1	175,9	98,7	2	3
Turkiya	4881,1	15551,3	139,1	318,6	4	4
Qozog'iston	4205,0	5724,6	67,6	136,1	5	5
Polsha	2227,7	2077,4	147,2	93,3	6	6
Turkmaniston	658,7	1962,4	56,0	297,9	10	7
Ukraina	2102,3	1952,4	102,3	92,9	7	8
Germaniya	168,5	1426,4	15,5	846,6	14	9
Tojikiston	550,5	968,3	59,6	175,9	11	10
Afg'oniston	1625,3	747,6	171,3	46,0	8	11
Eron	0,0	581,5	-	100,0	19	12
Belgiya	130,4	547,3	917,3	419,8	15	13
Portugaliya	1479,6	541,9	183,8	36,6	9	14
Belarus	510,4	530,5	81,0	103,9	12	15
Koreya Respublikasi	22,9	525,8	80,3	2301,0	18	16
Azerbadjon	91,3	500,8	42,9	548,4	17	17
Italiya	484,2	408,6	124,4	84,4	13	18
Birlashgan Arab Amirliklari (BAA)	0,0	393,0	-	100,0	20	19
Isroyil	100,3	373,4	152,5	372,4	16	20

Ushbu mamlakatlarga eksport qilinayotgan tovarlar tarkibiga asosan oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar, sanoat tovarlari va turli xil tayyor buyumlar kiradi.

Xizmatlar eksporti hajmi 2151,7 ming.AQSh dollarini yoki jami eksport hajmining 2,2 % ini tashkil etib, 2021- yilning mos davriga nisbatan 143,4 % ga ko'payganligi kuzatildi.

TO'QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTI

To'qimachilik mahsulotlari eksporti hajmining oshishi bevosita paxta xomashyosi o'rniga tayyor mahsulot ishlab chiqarish va qo'shimcha qiymat yaratish maqsadida amalga oshirilgan islohotlarning natijasi ekanini ko'rish mumkin. Jumladan, joriy yilda 80,1 mln.AQSh dollarlik to'qimachilik mahsulotlari eksporti amalga oshirilib, umumiy eksportning 62,7 % ini tashkil etdi va o'tgan yilga nisbatan 147,1 % ga o'sdi.

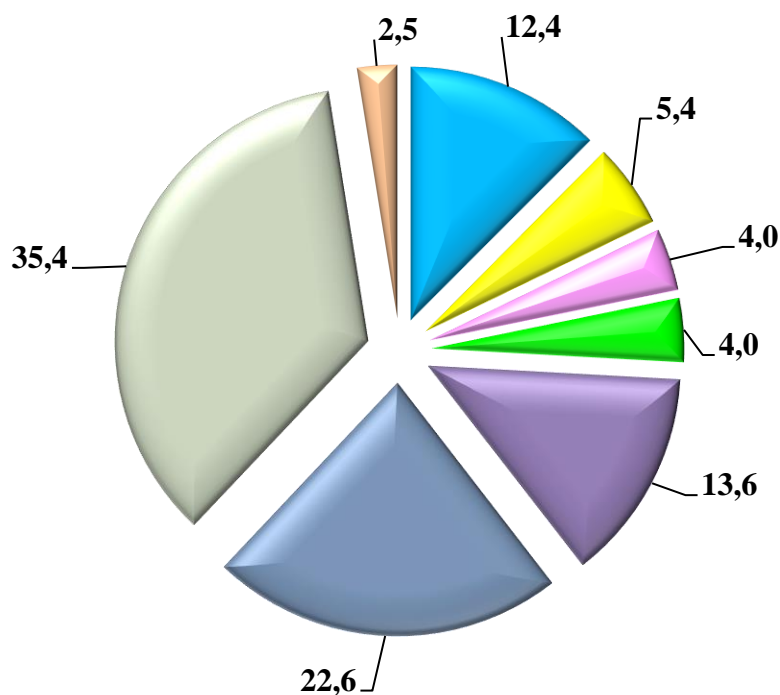
Viloyatning to'qimachilik sanoatini diversifikatsiya qilish va tayyor mahsulotlar eksportini rag'batlantirish borasidagi amaliy ishlari natijasida, viloyatimizning ushbu sohadagi salohiyati oshib bormoqda.

NAMANGAN VILOYATINING IMPORTI (2022- yil yanvar-mart)

2022- yil yanvar-mart oyida import hajmi 172,7 mln.AQSh dollarini va 2021- yilning mos davriga nisbatan 133,5 % ni tashkil etdi.

Import tarkibida eng katta ulushi, mashinalar va transport asbob-uskunalari (35,4 %), Sanoat mahsulotlari (22,6 %) hisobiga to'g'ri keldi.

IMPORT TARKIBI
(2022- yil yanvar-mart, ulushi, % da)

- Oziq-ovqat va tirik hayvonlar
- Ichimliklar va tamaki
- Oziq-ovqat bo'lmagan xom ashyo, yoqilg'idan tashqari
- Mineral yoqilg'i, moylash moylari va shunga o'xshash materiallar
- Kimyoviy moddalar va shunga o'xshash mahsulotlar
- Sanoat mahsulotlari
- Mashina va transport uskunalari
- Har xil tayyor mahsulotlar

Tovar va xizmatlar importi dinamikasi tahliliga ko'ra, 2022- yilning yanvar-mart oylarida import qilingan tovarlar hajmi, o'tgan yilning mos davriga nisbatan 43,3 mln.AQSh dollariga ko'paydi va 172,7 mln.AQSh dollarini tashkil etdi. Xizmatlar importi esa 0,8 ming.AQSh dollariga yetdi.

**MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARDAN IMPORT TARKIBI
(2022- yil yanvar-mart)**

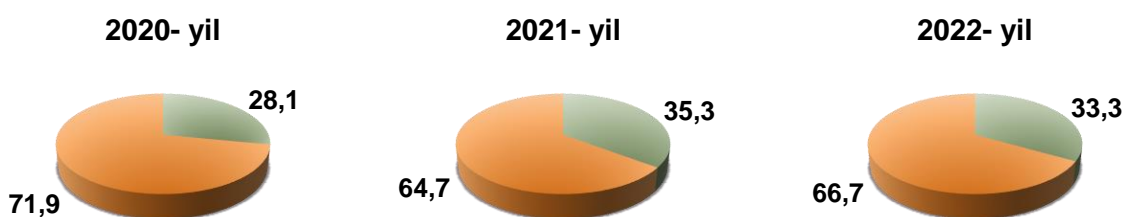
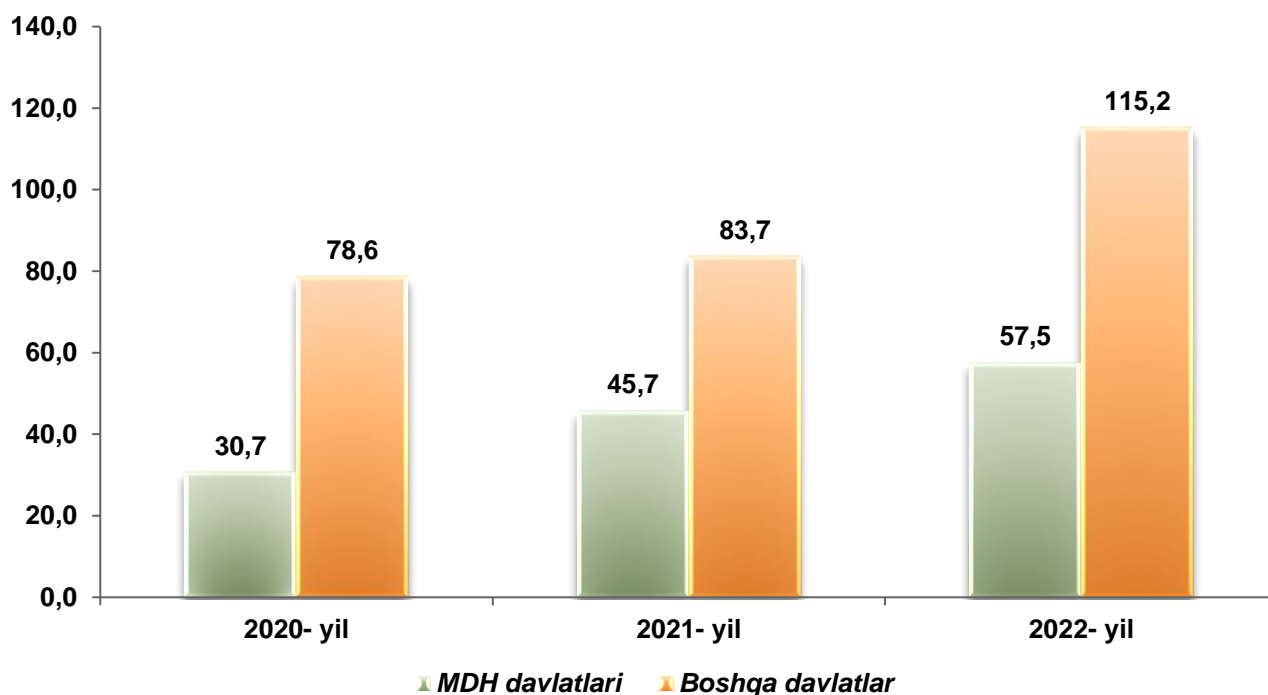
XSST tarkibi	Mln.AQSh dollari			Umumiy hajmga nisbatan, % da		
	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar
Jami import	104,8	40,3	64,5	100,0	100,0	100,0
shu jumladan:						
Oziq-ovqat va tirik hayvonlar	21,5	15,8	5,7	12,4	27,5	4,9
Ichimliklar va tamaki	9,3	7,5	1,8	5,4	13,0	1,6
Oziq-ovqat bo'lmagan xom ashyo, yoqilg'idan tashqari	6,9	6,7	0,1	4,0	11,7	0,1
Mineral yoqilg'i, moylash moylari va shunga o'xshash materiallar	7,0	5,5	1,5	4,0	9,6	1,3
Kimyoviy moddalar va shunga o'xshash mahsulotlar	23,6	6,9	16,7	13,6	12,0	14,5
Sanoat mahsulotlari	39,0	9,8	29,1	22,6	17,1	25,3
Mashina va transport uskunalari	61,2	4,4	56,8	35,4	7,7	49,3
Har xil tayyor mahsulotlar	4,3	0,8	3,5	2,5	1,5	3,0
Xizmatlar	0	0	0	0	0	0

Importning eng katta ulushi, jumladan, Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar mahsulotlar (27,5 %) Sanoat mahsulotlari (17,1 %) ni MDH mamlakatlariga to'g'ri keladi, boshqa xorijiy mamlakatlarga esa eng katta ulush Mashina va transport uskunalari (49,3 %), Sanoat mahsulotlari (25,3 %) va hissasiga to'g'ri keladi.

Joriy davrda import qilingan tovarlar va xizmatlar tarkibi tahlili shuni ko'rsatdiki,

2021- yilning mos davriga nisbatan Mashina va asbob-uskunalar 63,6 % Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar importining ulushi 21,4 % ga oshdi, kimyo mahsulotlari va buyimlari importining ulushi 34,1 % ga oshdi, ga oshdi.

**MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARDAN TOVAR
VA XIZMATLAR IMPORTI
(yanvar-mart, % va ulushi)**

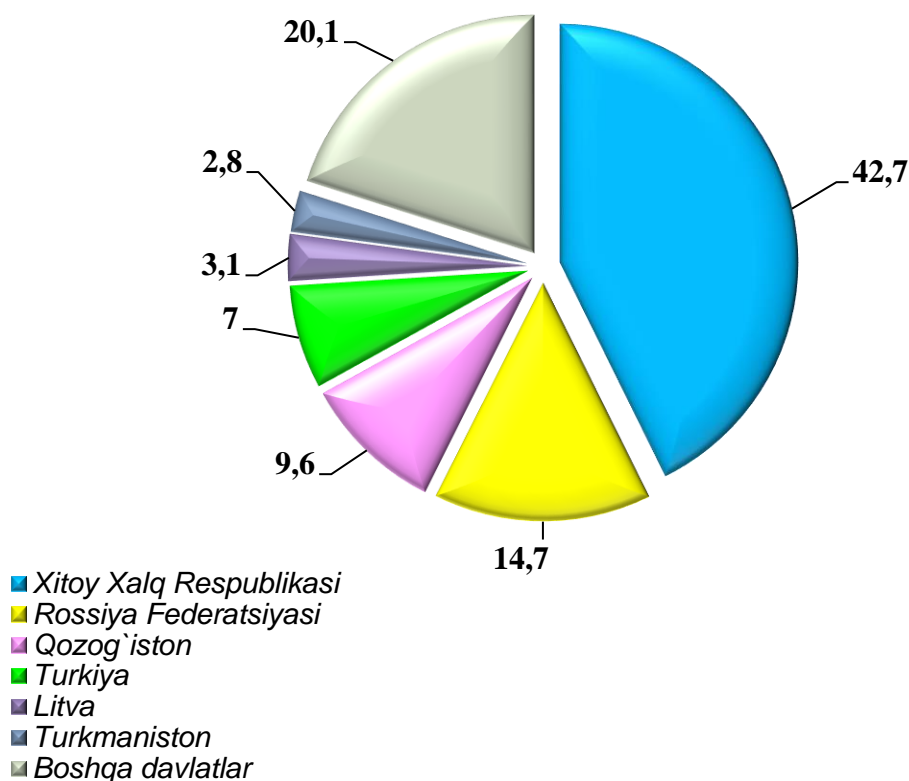
Hisobot davri yakunlariga ko'ra, import bo'yicha hamkor davlat-lar orasida Xitoy Xalq Respublikasi umumiy import hajmida 42,7 % ulushi bilan Rossiya Federatsiyasini 14,7 % ortda qoldirgan holda, birinchi o'rinni egalladi.

**TOVAR VA XIZMATLAR IMPORTIDAGI YIGIRMATA YIRIK HAMKOR DAVLATLAR
(yanvar-mart)**

Davlatlar	Ming. AQSH dollari		O'sish sur'ati, % da		O'rni	
	2021- y.	2022-y.	2021- y.	2022-y.	2021- y.	2022-y.
Xitoy Xalq Respublikasi	50767,8	73673,9	147,1	145,1	1	1
Rossiya Federatsiyasi	19525,0	25302,2	100,1	129,6	3	2
Qozog'iston	20537,1	16539,2	253,6	80,5	2	3
Turkiya	9920,8	12055,8	169,4	121,5	4	4
Litva	144,6	5342,7	14,5	3694,5	19	5
Turkmaniston	1117,3	4752,2	155,4	425,3	14	6
Germaniya	2367,1	4467,6	50,0	188,7	7	7
Koreya Respublikasi	1993,8	4115,4	38,4	206,4	8	8
Ukraina	1735,6	3102,0	366,8	178,7	9	9
Hindiston	6342,0	2908,0	374,5	45,9	5	10
Qirg'iz Respublikasi	1206,4	2902,8	73,8	240,6	13	11
Belarusiya	1298,0	2714,4	910,0	209,1	12	12
Tojikiston	242,8	1805,7	197,3	743,6	18	13
Polsha	1342,6	1796,2	509,4	133,8	10	14
Fransiya	2412,1	1774,2	622,2	73,6	6	15
Malaziya	1329,4	1347,5	67,0	101,4	11	16
Eron	640,7	1315,3	76,6	205,3	15	17
Latviya	503,0	1019,7	125,2	202,7	17	18
Shvedsariya	607,8	900,5	6,6	148,2	16	19
Pokiston	46,8	681,0	100,0	1455,9	20	20

2021- yining mos davriga nisbatan 51 davlatdan 52 davlatga ko'paydi.

NAMANGAN VILOYAT IMPORTIDA ASOSIY HAMKOR DAVLATLAR-NING ULUSHI
(2022- yil yanvar-mart % da)

Olti yirik hamkor davlatlar (Xitoy Xalq Respublikasi, Rossiya Federatsiyasi, Turkiya, Qozog'iston, Litva va Turkmaniston) jami importning 79,9 % ini tashkil qiladi, bu 137665,9 ming.AQSh dollarini tashkil etadi.

Mamlakatdagi sarmoyaviy muhit yaxshilangani sari va ushbu sohada amalga oshirilgan islohotlar natijasida mashina va uskunalar, shuningdek, ularning qismlari importining o'sishi tabiiydir. Shunday qilib, Xitoy, Rossiya, Qozog'iston, Turkiya va Litva tomonidan kiritilgan katta hajmdagi investitsiyalar natijasida, mahsulotlar importi hajmida ushbu mamlakatlarning yuqori ulushi saqlanib qolmoqda.

**Tashqi iqtisodiy faoliyat
va savdo statistikasi bo'limi**
Tel.:(69)-211-72-00